

לקוטי תורה • פרשת אמור • מאמר 2

לבאר הדברים ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל בענין...

ביאור "ואתקדש בתוך בני ישראל"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/emor/2](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/emor/2)

1 לבאר הדברים ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל בענין ג' כתות מלאכים כת אחת אומרת קדוש

לבאר את הדברים על פי הפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בענין שלוש כיתות המלאכים: כיתה אחת אומרת "קדוש",

וזהו ענין השרפים וכת אחת אומרת קדוש קדוש כו' צריך להקדים מ"ש ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' אמור דצ"ג ע"א ע"פ זה דונקדשתי. קדש איהו סטר עלאה כו'.

וזהו ענין השרפים, וכיתה אחת אומרת "קדוש, קדוש" וכו'. תחילה יש להקדים את מה שכתוב ברע"א מהימנא, פרשת אמור, דף צ"ג עמוד א', על הפסוק "ונקדשתי": "קדש הוא הצד העליון" וכו'.

2 ומאי דאקרי קדוש כו' וכיון דישראל קא מקדשי סלקי מתתא לעילא יקרא עילאה עד דאסתלק ו' רזא דשמים עלאין לעילא. כיון דאינון שמים אסתלקו לעילא נהיר ההוא קדש בהו וכדין אקרי לעילא קדוש כו'.

"ומה שנקרא קדוש" וכו'. "ומכיוון שישראל מקדשים, הם מעלים את הכבוד העליון מלמטה למעלה, עד שהאות ו', סוד השמים העליונים, עולה למעלה. לאחר שאותם שמים עולים למעלה, אותו קדש מאיר בהם, ואז הוא נקרא למעלה קדוש" וכו'.

3 ופי' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"ב [פרק ב'] גבי קדושה דיוצר אור וז"ל [וזה לשוננו] והנה ענין קדוש הוא כי תחלה עולה סוד ו' של תפארת לקבל הארה מחכמה הנקרא קדש ונעשה קדוש.

וכך מוסבר ב"פרי עץ חיים", שער קריאת שמע, פרק ב', בענין הקדושה שבכרכת "יוצר אור", ואלה דבריו: "ענין 'קדוש' הוא, שתחילה עולה סוד האות ו' של תפארת כדי לקבל הארה מחכמה, הנקראת 'קדש', וכך הוא נעשה 'קדוש'".

ואח"כ מתפשט עד התפארת כו' ונעשה שם קדוש ב' וז"ש [וזהו שכתוב] ברע"מ [ברע"א מהימנא] שם ואינון שמים תייבין לדוכתייהו כו'.

"אחר כך הוא מתפשט עד תפארת וכו', ושם נעשה ה'קדוש' השני". וזהו [פירוש] הכתוב שם ברע"א מהימנא: "ואותם שמים חוזרים למקומם" וכו'.

4 ואח"כ מתפשט ביסוד ונעשה שם קדוש ג' כו' ומשם מתפשט במלי עכ"ד [עד כאן דבריו] וכ"כ [וכן כתב] בשער חזרת העמידה רפ"ג [ריש פרק ג'] וז"ש [וזהו שכתוב] ברע"מ [ברעיא מהימנא] שם לבתר נחית ההוא נהירו עד דנטיל כולא חד צדיק עילאה דרגא יקירא לקדשא כולא לתתא.

"לאחר מכן הוא מתפשט ביסוד, ושם נעשה הקדוש השלישי כו', ומשם הוא מתפשט במלכות". עד כאן לשונו. וכך כתב גם כ"שער חזרת העמידה", בתחילת פרק ג. וזהו [פירוש] הכתוב ברעיא מהימנא שם: "לאחר מכן יורד אותו אור, עד שצדיק אחד עליון, דרגה יקרה, מקבל את הכול, כדי לקדש את הכול למטה".

וביאור הענין יובן בהקדים מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שלצורך יחוד או"א [אבא ואימא] צ"ל העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] ממש בק"ש [בקריאת שמע].

הסבר הענין יובן בהקדמת מה שכתוב בעץ חיים: לשם ייחוד אבא ואמא (חכמה ובינה) נדרשת העלאת מ"ן במסירות נפש ממש בקריאת שמע.

ולצורך יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] סגי בהעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] ע"י התורה והמצוות שע"י ממשיכים יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] ולכן אפילו מי שתורתו אומנתו מפסיק לק"ש [לקריאת שמע] וארז"ל [ואמר רבותינו זכרונם לברכה] גדול הקורא ק"ש [קריאת שמע] בעונתה יותר מהעוסק בתורה כו'.

אבל לשם ייחוד ז"א ונוקבא די בהעלאת מ"ן באמצעות התורה והמצוות, שכן באמצעותן ממשיכים את ייחוד ז"א ונוקבא. לכן אפילו מי שתורתו אומנתו מפסיק [מלימודו] לקריאת שמע; וחכמינו ז"ל אמרו: "גדול הקורא קריאת שמע בעונתה יותר מהעוסק בתורה" כו'.

(ואע"ג [ואף על גב] שבלק"ת [שבלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בראשית איתא דמצוה הוא שם הוי' ששני אותיות מ"צ דמצוה הם בא"ת ב"ש י"ה דהיינו שע"י המצוה גורם גם יחוד או"א [אבא ואימא] שהם י"ה אך מ"מ הם אותיות מחולפות במ"צ להורות שאין זה גילוי גמור

(ואף שעל פי ליקוטי תורה [של האריז"ל], פרשת בראשית, מצוות היא שם הוי', שכן שתי האותיות מ"ץ שבמילה מצוה הן, בחילוף א"ת ב"ש, י"ה, כלומר שבאמצעות המצווה מעוררים גם את ייחוד אבא ואמא, שהם י"ה; אף על פי כן, האותיות י"ה מוחלפות במ"ץ, כדי להורות שאין כאן גילוי שלם

כמו ו"ה שבאו בלא חלופי אתון במצוה אבל עיקר יחוד או"א [אבא ואימא] שהם י"ה ממש זהו הנמשך ע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דמס"נ [דמסירות נפש] באחד וזהו ענין ק"ש [קריאת שמע] וע' כפ"י וענין חלופי אתון בבינונים שער היחוד והאמונה פרק י"ב).

כמו ו"ה, שמופיעות במצוה בלי חילוף אותיות. אבל הייחוד העצמי של אבא ואמא, שהם י"ה ממש, הוא ההמשכה שנמשכת באמצעות העלאת מ"ן של מסירות נפש שבמילה "אחד", וזהו עניינה של קריאת שמע. ראו גם את ההסבר ואת ענין חילוף האותיות בבינונים, שער היחוד והאמונה, פרק י"ב).

והטעם לזה הוא מפני שמכיון שכבר נמשך האור וההמשכה של א"ס ב"ה בכלים דאצי" וא"כ כבר באה ההמשכה וישנה בבחי' סדר ההשתלשלות דהיינו כשנמשכה לאצילות לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] ורק צצריכים להמשיכה משם לבי"ע.

והטעם לכך הוא, שכיוון שהאור וההמשכה של אין סוף ברוך הוא כבר נמשכו אל הכלים של אצילות, הרי שההמשכה כבר הגיעה וקיימת במסגרת סדר ההשתלשלות. כלומר, היא נמשכה לאצילות, אל ז"א ונוקבא, ורק צריך להמשיכה משם לבריאה, יצירה ועשיה.

(אשר זהו ענין יחוד זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שע"י יחוד זה נמשך הולדת נשמות מאצילות לעולם הבריאה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ז שער סדר אבי"ע [אצילות בריאה יצירה עשיה] פד"ה).

(וזהו ענין יחוד ז"א ונוקבא: באמצעות יחוד זה נמשכת הולדת נשמות מאצילות לעולם הבריאה, כמובא בעץ חיים, שער מ"ז, שער סדר אבי"ע, פרקים ד-ה.)

לכן ע"י התורה והמצוות ג"כ יכולים להמשיך המשכה זו מאחר שכבר ישנה להמשכה בכלים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצילות ע"כ ע"י התומ"צ [התורה ומצוות] שהם בחי' כלים ממשיכים המשכה זו שבכלים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] להיות נמשך בבי"ע.

לכן גם באמצעות התורה והמצוות אפשר להמשיך המשכה זו: מאחר שההמשכה כבר קיימת בכלים של ז"א ונוקבא דאצילות, הרי שבאמצעות התורה והמצוות, שהן בבחינת כלים, ממשיכים את ההמשכה המצויה בכלים של ז"א ונוקבא, כדי שתימשך בבריאה, ביצירה ובעשיה.

(וגם עסק התורה צ"ל ג"כ בבחי' ביטול להיות ולא תחללו שלא לעשות חלל והפסק ח"ו [חס ושלום] דאלי"כ [דאם לא כן] גם תורה אין לו אלא שעכ"ז [שעם כל זה] הוא בבחי' כלי אבל מסירת נפש היינו לצאת מהכלי לגמרי.

(גם העיסוק בתורה צריך להיות בבחינת ביטול, כדי לקיים "ולא תחללו" — שלא ליצור חלל והפסק, חס ושלום; שאם לא כן, אין לו אפילו תורה. ואף על פי כן, גם אז הוא בבחינת כלי; ואילו מסירות נפש פירושה לצאת מן הכלי לגמרי.

ולפיכך להמשיך היחוד דו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] שהוא המש כת האור שכבר מלובש בכלי ממשיכים ע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דעסק התורה והמצות שהן הן מבחי' ז"א ונוק' [ונוקבא] שהתורה היא בז"א

לכן, כדי להמשיך את יחוד ז"א ונוקבא, שהוא המשכת אור שכבר מלובש בכלי, ממשיכים אותו באמצעות העלאת מ"ן של העיסוק בתורה ובמצוות, השייכים בעצמם לבחינת ז"א ונוקבא: התורה היא בז"א

והמצות בנוק' [בנוקבא] ומ"מ כ' [כתב] בבינונים ס"פ כ"ה שקיום התורה ומצותיה תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה' על יחודו שיהיה קבוע בלבו תמיד ממש כו' ע"ש)

והמצוות הן בנוקבא. ואף על פי כן, כתב בבינונים, בסוף פרק כ"ה, שקיום התורה ומצוותיה תלוי בכך שיזכור תמיד את ענין מסירת נפשו לה' על יחודו, כדי שיהיה קבוע ממש בלבו תמיד וכו'; עיין שם.)

אבל כדי להמשיך יחוד או"א [אבא ואימא] שהוא המשכת אור חדש מה שלא נמשך עדיין בהכלים דאצילות כלל

אבל כדי להמשיך את יחוד אבא ואמא, שהוא המשכת אור חדש — אור שעדיין לא נמשך כלל בכלים דאצילות,

כי אם שצריכים לעורר ולהמשיך אור חדש והמשכה חדשה ממש מאור א"ס ב"ה אשר זהו ענין יחוד או"א [אבא ואימא] דאין הפ"י שהתחלת ההמשכה מאו"א [מאבא ואימא] לבד אלא

צריך לעורר ולהמשיך אור חדש והמשכה חדשה ממש מאור אין סוף ברוך הוא; וזהו ענין יחוד אבא ואמא. אין פירוש הדבר שההמשכה מתחילה מאבא ואמא בלבד, אלא

כי או"א [אבא ואימא] מקבלים מכתר וכתר מעתיק עד א"ס המאציל העליון כי הוא לבדו יש בו כח לחדש תמיד לפי שאין לו סוף משא"כ בנאצלים כו'.

אבא ואמא מקבלים מכתר, וכתר מעתיק, עד אין סוף, המאציל העליון; כי רק בו יש כוח לחדש תמיד, מאחר שאין לו סוף, שלא כמו בנאצלים וכו'.

אלא שנק' ע"ש יחוד דאוי"א [דאבא ואימא] לפי כי בהיות האור עדיין למעלה מאוי"א [מאבא ואימא] הוא בחי' סתימו דכל

אלא שהוא נקרא על שם יחוד אבא ואמא, משום שכל עוד האור נמצא למעלה מאבא ואמא הוא בבחינת "סתימו דכל סתימין ונעלם מאד וראשית הגילוי הוא בחכמה וממנה נמשך בבינה וכמ"ש כ"ז [כל זה] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"א [פרק י"א] ומבואר באריכות יותר בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא סתימין" ונסתר מאוד, וראשית הגילוי היא בחכמה, וממנה נמשך האור בבינה. כל זה כפי שכתוב בפרי עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק י"א, ומבואר בהרחבה רבה יותר בלקוטי תורה [של האריז"ל], פרשת וירא.

(ועיין בזהר פ' בשלח דס"ג ע"ב ע"פ ממעמקים קראתיך אמר רבי חזקיה כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיקא עילאה כו' וע' במק"מ [במקדש מלך] שם בשם האריז"ל [האריז"ל זכרוננו לברכה].

(ועיינו בזהר, פרשת בשלח, דף ס"ג ע"ב, על הפסוק "ממעמקים קראתיך": "אמר רבי חזקיה: כאשר עתיקא סתימא דכל סתימין מבקש להזמין ברכות לעולמות, הוא משרה את הכול וכולל את הכול בעומק עליון זה" וכו'. ועיינו במקדש מלך שם בשם האריז"ל, זכרוננו לברכה.

וע' עוד בפ' ויגש דר"י [דרכינו יצחק] ע"א ת"ח [תא חזי] בית פרעה כו' ע"ש. ועוי"ל [ועוד יש לומר] הטעם שנקרא ע"ש יחוד דאוי"א [דאבא ואימא] מטעם שכשנמשך האור ומגיע בחו"ב [בחכמה ובינה] זהו ההתקשרות והמשכת הסובב בממלא ועמ"ש גבי פסח בענין ויוציאנו ה' אלקינו או"א [אבא ואימא] שהלבישו כו' ועמ"ש סד"ה שימני כחותם ע"ש)

ועיינו עוד בפרשת ויגש, דף ר"י ע"א: "תא חזי בית פרעה" וכו'; עיינו שם. ועוד אפשר לומר שהטעם לכך שהוא נקרא על שם יחוד אבא ואמא הוא שכאשר האור נמשך ומגיע לחכמה ובינה, זהו החיבור והמשכת סובב כל עלמין לתוך ממלא כל עלמין. ועיינו במה שנכתב בענין פסח על "ויוציאנו ה' אלקינו" — אבא ואמא שהתלבשו וכו'. ועיינו במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שימני כחותם".

ולכן כדי לעורר ולהמשיך מאור א"ס ממש צ"ל העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] שע"י ממשך מעיקרא דכולא המשכה חדשה דאלי"כ [דאם לא כן] אינו יכול לעורר ולהמשיך מבחי' א"ס ממש. ולכן, כדי לעורר ולהמשיך מאור אין סוף ממש, צריכה להיות העלאת מ"ן במסירות נפש, שבאמצעותה ממשיכים המשכה חדשה מעיקרא דכולא; שאם לא כן, אי אפשר לעורר ולהמשיך מבחינת אין סוף ממש.

ולכן לעורר המשכה זו צ"ל העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] ממש שע"י מעורר וממשיך מעצמות אור א"ס ב"ה וממשיך משם המשכה חדשה ע"י יחוד דא"א [דאבא ואימא] (ועמ"ש בזה בד"ה מה יפו פעמיך בנעלים ובביאור ע"פ הראיני את מראיך)

ולכן, כדי לעורר המשכה זו, צריכה להיות העלאת מ"ן במסירות נפש ממש, שבאמצעותה מעוררים וממשיכים מעצמות אור אין סוף ברוך הוא, ומשם ממשיכים המשכה חדשה באמצעות יחוד אבא ואמא. (ועיינו במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "מה יפו פעמיך בנעלים", ובביאור על הפסוק "הראיני את מראיך").

ויובן עוד ענין זה ממ"ש במ"א בד"ה פתח אליהו שמאצילות לבי"ע הגם שהאור נמשך ע"י פרסא מ"מ נק' סדר ההשתלשלות משא"כ מא"ס ב"ה לאצילות הוא שלא כסדר ההשתלשלות

עניין זה יובן עוד ממה שנכתב במקום אחר, במאמר המתחיל "פתח אליהו": מאצילות לבריאה, יצירה ועשיה, אף שהאור נמשך באמצעות פרסא, הדבר נקרא בכל זאת סדר ההשתלשלות; ואילו מאין סוף ברוך הוא לאצילות — אין הדבר לפי סדר ההשתלשלות,

רק ע"י צמצום ומקום פנוי כי אין ערוך לך כו' חד לא בחושבן כו' ע"ש באריכות.

אלא באמצעות צמצום ומקום פנוי, שהרי "אין ערוך לך" וכו', "חד ולא בחושבן" וכו'; עיינו שם בהרחבה.

5 והנה באדם ג"כ יש בחי' השתלשלות ומה שלמעלה מהשתלשלות. דהיינו כי מחכמה ולמטה הוא בחי' השתלשלות שכל ומדות ומחודומ"ע [ומחשבה דבור ומעשה]. לכן ע"י ממשיכים ג"כ מסדר ההשתלשלות מאצילות לבי"ע.

והנה, גם באדם יש בחינה של השתלשלות ומה שלמעלה מהשתלשלות. כלומר, מחכמה ולמטה יש השתלשלות: שכל ומדות, ולאחריהם מחשבה, דיבור ומעשה. לכן, באמצעותם ממשיכים גם את ההשפעה שבסדר ההשתלשלות, מאצילות לבי"ע.

אבל להיות המשכת אור חדש מא"ס ב"ה שהוא מלמעלה מסדר ההשתלשלות זה אינו כ"א ע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] דייקא שהוא בנפש ג"כ מבחי' שלמעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו למעלה מהשכל והטעם.

אבל המשכת אור חדש מאין סוף ברוך הוא, שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות, אפשרית רק באמצעות העלאת מ"ן דווקא על ידי מסירות נפש. גם בנפש, מסירות נפש נובעת מבחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות, כלומר, למעלה מן השכל ומן הטעם.

6 והשכל לגבי למעלה מהשכל והחכמה הוא שלא כסדר ההשתלשלות כמ"ש והחכמה מאין תמצא. ועמ"ש מזה סד"ה כי קרוב אליך הדבר.

והשכל, ביחס למה שלמעלה מן השכל ומן החכמה, אינו לפי סדר ההשתלשלות, כמו שכתוב: "והחכמה מאין תמצא". וראו מה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "כי קרוב אליך הדבר".

והיינו בחי' יחידה שבנפש שממנה נמשך הרצון לה' במס"נ [במסירות נפש] ולכן עי"ז דייקא מעורר וממשיך מלמעלה מסדר ההשתלשלות כו'.

והיינו בחינת יחידה שבנפש, שממנה נמשך הרצון לה' במסירות נפש; ולכן דווקא על ידי כך מעוררים וממשיכים מלמעלה מסדר ההשתלשלות וכו'.

[וז"ש [וזהו שכתוב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הק"ש [הקריאת שמע] פ"ה דרוחין ונפשין של הצדיקים הם מ"ן [מ"ן נוקבין] ומ"ד [ומ"ן דוכרין] דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא]. אך נשמה לנשמה הם מ"ן [מ"ן נוקבין] ומ"ד [ומ"ן דוכרין] דאו"א [דאבא ואימא]. ועיין מזה בשער היחודים פ"ח [פרק ח].

[וזהו שכתוב בפרי עץ חיים, שער קריאת שמע, פרק ה, שרוח ונפש של הצדיקים הם מ"ן ומ"ד של ז"א ונוקבא, אך נשמה לנשמה הם מ"ן ומ"ד של אבא ואמא. ועיין בענין זה בשער היחודים, פרק ח].

והיינו כי רוח ונפש זהו בחי' האור המלוכש בכלי וממשיכים עי"ז האור שכבר מלוכש בכלים כנ"ל אבל להמשיך יחוד או"א [אבא ואימא] צ"ל העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] בבחי' מאדך בלי גבול שהוא בחי' יחידה וזהו ענין נשמה לנשמה.

והיינו שרוח ונפש הן בחינת האור המלוכש בכלי, ועל ידן ממשיכים את האור שכבר מלוכש בכלים, כנזכר לעיל; אבל כדי להמשיך את ייחוד אבא ואמא צריכה להיות העלאת מ"ן בבחינת "מאודך", בלי גבול, שהיא בחינת יחידה, וזהו ענין נשמה לנשמה,

כנודע דהיינו שהיא למעלה מבחי' נשמות הכלים כו') וזהו ענין קדוש הא' דפ"י ברע"מ [ברע"א מהימנא] שהוא הסתלקות הוי"ו שהוא ז"א דאצילות בחכמה שנק' קדש.

כידוע, כלומר שהיא למעלה מבחינת נשמות הכלים וכו'). וזהו ענין ה"קדוש" הראשון, שרע"א מהימנא מפרש אותו כהסתלקות הוי"ו, שהיא ז"א דאצילות, בחכמה הנקראת קודש.

ועלייה זו היינו שז"א עולה בבחי' מ"נ [מ"נ נוקבין] בכדי שע"י יהיה יחוד או"א [אבא ואימא] שבחינה זו נעשה ע"י המס"נ [המסירות נפש] למטה.

ועלייה זו פירושה שז"א עולה בבחינת מ"ן, כדי שעל ידי כך יהיה ייחוד אבא ואמא; מדרגה זו נוצרת על ידי מסירות נפש למטה.

ולמעלה הוא ג"כ בחי' ביטול והתכללות ז"א למעלה (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שימני כחותם. בהפרש שבין עליות העולמות ובין עליות ז"א בבחי' עיבור במעי אימא שע"י ממשיך מוחי' [מוחיה] דגדלות כו' ע"ש)

ולמעלה גם כן יש בחינת ביטול והתכללות של ז"א למעלה. (ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "שימני כחותם", בענין ההבדל בין עליות העולמות לעליית ז"א בבחינת עיבור במעי אימא, שעל ידה הוא ממשיך מוחין דגדלות וכו'; עיינו שם.)

וע"י דייקא נמשך יחוד או"א [אבא ואימא] אשר החכמה נק' קדש והוא בחי' אין. והבינה נק' יש. והיחוד הוא שיומשך ויתהווה מאין ליש.

ודווקא על ידי כך נמשך ייחוד אבא ואמא: החכמה נקראת קודש והיא בחינת אין, והבינה נקראת יש; והייחוד הוא שיומשך ויתהווה מאין ליש.

והוא המשכת אור חדש ולא דוקא בחו"ב [בחכמה ובינה] דאצילות לבד. כ"א שרש המשכה זו הוא מלמעלה מאצילות וגם בעולם העקודים שיומשך מחכמה לבינה כו'.

וזהי המשכת אור חדש, ולא דווקא בחכמה ובינה שבאצילות בלבד; אלא שורש המשכה זו הוא למעלה מאצילות, וגם בעולם העקודים נמשכת המשכה מחכמה לבינה וכו'.

7 וזהו ברוך אומר ועושה אמירה היא בחכמה והעשייה בבינה שהם ל"ב נתיבות ושבילין הנמשכים מחכמה לבינה

וזהו [פירוש] "ברוך אומר ועושה": האמירה היא בחכמה והעשייה בבינה, שהן שלושים ושניים נתיבים ושבילים הנמשכים מחכמה לבינה,

שהם ל"ב שמות אלקים שבמעשה בראשית וזהו כולם בחכמה עשית בבינה. והוא מפני שהחכמה נק' אין ובינה נק' יש.

שהם שלושים ושניים שמות אלקים שבמעשה בראשית. וזהו [פירוש] "כולם בחכמה עשית": [העשייה היא] בבינה. והטעם הוא שחכמה נקראת "אין" ובינה נקראת "יש".

8 ולכך התלבשות אור א"ס הוא בחכמה דוקא מפני שחכמה היא בחינת ביטול וכמ"ש בסש"ב [בספר של

בינונים] פלי"ה בשם המגיד נ"ע [נשמתו עדן]

לכן אור אין סוף מתלבש דוקא בחכמה, מפני שחכמה היא בחינת ביטול, כפי שנכתב בספר של בינונים (תניא), פרק ל"ה, בשם המגיד, נשמתו עדן.

והיינו שהחכמה הוא רק זה ההשגה עצמה שמשגת עוצם הביטול איך דכולא קמיה כלא חשיב ממש ואין עוד.

כלומר, חכמה היא עצם ההשגה הזאת, המשיגה את עוצמת הביטול: כיצד "הכול לפניו נחשב כאין" ו"אין עוד",

ואיך דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולכך נק' החכמה אמת. וכמ"ש מזה ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם כו'.

וכיצד "לית מחשבה תפיסא ביה כלל". לכן החכמה נקראת אמת, כפי שנכתב על כך בביאור הפסוק "ויכתוב משה את מוצאיהם" וגו'.

אבל בחי' בינה שהוא בחי' ההשגה נק' יש (וכמ"ש במ"א בענין מוחין דאבא ומוחין דאימא. שבחי' מוחין דאימא זהו מקור סדר ההשתלשלות מעילה לעילה אבל מוחין דאבא הוא מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות).

אבל בחינת בינה, שהיא בחינת ההשגה, נקראת יש. (כפי שנכתב במקום אחר בעניין מוחין דאבא ומוחין דאימא: מוחין דאימא הם מקור סדר השתלשלות מעילה לעילה, ואילו מוחין דאבא הם מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות).

(עיי' מזה בד"ה מצה זו כו' ובד"ה ששים המה מלכות. גבי ומעין מבית ה' יצא)

(עיינו בעניין זה במאמר המתחיל "מצה זו" וגו', ובמאמר המתחיל "ששים המה מלכות", בעניין "ומעין מבית ה' יצא").

וזהו שדוקא ע"י עליית הו"ו שהוא בחי' שמים ז"א דאצילות לבחי' קדש שהוא חכמה. שהוא בבחינת ביטול ואין. ע"י הוא ממשיך יחוד או"א [אבא ואימא].

וזהו שדוקא על ידי עליית הו"ו, שהיא בחינת "שמים" — ז"א דאצילות — אל בחינת "קודש", שהיא חכמה, בחינת ביטול ואין, נמשכת אחדות אבא ואמא.

שיומשך המשכה חדשה מאור א"ס. ויתה וה ויומשך מאין ליש. וזהו ענין שרפים עומדים ממעל לו. והם כת אחת האומרת קדוש פ"א.

כדי שתימשך המשכה חדשה מאור אין סוף, ותתהווה ותימשך מאין ליש. וזהו ענין "שרפים עומדים ממעל לו"; הם כת אחת האומרת "קדוש" פעם אחת,

דהיינו בחי' קדוש הא'. והיינו שעבודתם הוא ליכלל וליבטל באור א"ס ב"ה. אשר למטה זהו נקי' מסי"ג [מסירות נפש].

כלומר, בחינת ה"קדוש" הראשון. עבודתם היא להיכלל ולהתבטל באור אין סוף ברוך הוא, ולמטה נקראת עבודה זו מסירות נפש.

ולכן עומדים ממעל לו פי' ליי' נקי' המשכת האור שנמשכו כבר בכלים. שהוא בחי' הוי"ו דקדוש. לכן הם "עומדים ממעל לו": כלומר, לו (למ"דיו) הוא הכינוי להמשכת האור שכבר נמשך בכלים, וזו בחינת הוי"ו של "קדוש".

(וגם וי' פעמים וי' גימט' [גימטריא] ליי' וכמ"ש במ"א בענין מי ברא אלה. דאלה היינו ששה מדות כל א' כלול מששה בגימטריא אלה)

(גם וי' כפול וי' עולה בגימטריה ליי', כפי שנכתב במקום אחר בענין "מי ברא אלה": "אלה" הן שש המדות, שכל אחת מהן כלולה משש, וזהו בגימטריה "אלה").

אבל השרפים עומדים ממעל ליי' שהם גורמים גם באצי' עליית הוי"ו לבחי' קדש מה שלמעלה מבחי' וי'. אבל השרפים עומדים ממעל לליי', שכן הם גורמים שגם באצילות תעלה הוי"ו לבחינת קודש, שהיא למעלה מבחינת וי'.

(ועי' מ"ש במ"א בדי"ה לך לך בענין הוא עשנו ולו אנחנו ולא באל"ף וליי' בוי"ו. ועי' מ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] דרצ"ב סע"ב [סוף עמוד ב] ע"פ ולו נתכנו עלילות ע"ש.

(בדומה לכך נכתב במקום אחר, במאמר המתחיל "לך לך", בענין "הוא עשנו ולו אנחנו": "ולא" באל"ף, ויולוי' בו"ו. ובדומה לכך נכתב באדרא זוטא, דף רצב, סוף ע"ב, על הפסוק "ולו נתכנו עלילות"; עיין שם).

ועד"ז ועד בחילופי אתון אחד נמצא מה שבאחד זהו בחי' אלף רישא דאתון. בחלופי אתון זהו ו' וזהו בחי' ועד. ולכן בחי' למס"נ [למסירות נפש] באחד זהו ממעל לו"ו דועד. כי ועד הוא יחוי"ת [יחודא תתאה] משא"כ אחד יחוי"ע [יחודא עילאה] כו'.

ובאותו אופן, "ועד" הוא, בחילופי אותיות, "אחד". נמצא שמה שב"אחד" הוא בחינת אל"ף, ראש האותיות, הופך בחילופי האותיות לו"ו, וזו בחינת "ועד". לכן בחינת מסירות הנפש שב"אחד" היא למעלה מהווי"ו של "ועד", שכן "ועד" הוא יחודא תתאה, ואילו "אחד" הוא יחודא עילאה וכו'.

(ובזה יובן מ"ש בירושלמי רפ"ט דברכות. עוביו של רקיע מהלך ת"ק שנה. טלפי החיות מהלך חמש מאות שנה וחמש עשרה מנין ישרה.)

(ובכך יובן מה שנאמר בירושלמי, בתחילת פרק ט של ברכות: "עוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה. טלפי החיות מהלך חמש מאות שנה וחמש עשרה, מנין ישרה".)

(הובא בתוספות פ"ב [פרק ב'] דחגיגה ד"ג ע"א). דאינו מובן מהו ענין שהרגל הוא חמש עשרה דוקא יותר מעובי הרקיעים ושכין כל רקיע שהכל מהלך ת"ק שנה.

(הובא בתוספות, פרק ב של חגיגה, דף יג, ע"א). שהרי אין מובן מדוע הרגל גדולה דוקא בחמש עשרה מעובי הרקיעים ומהמרחק שבין כל רקיע לרקיע, שכל אלה הם מהלך חמש מאות שנה.

והענין כי ת"ק שנה נמשך מבחי' ה' מדות שבפסוק לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד. והענין הוא שחמש מאות השנה נמשכות מבחינת חמש המדות שבפסוק "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד",

שהן עצמיות המדות משא"כ בחי' מדה הששית בחי' כי כל הוא ההשפעה שהוא כללות דחמשה מדות העצמיים וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שכ"ח ספ"א [סוף פרק א'].

שהן עצם המדות; ואילו בחינת המדה הששית, בחינת "כי כל", היא ההשפעה, שהיא כללותם של חמש המדות העצמיות, כפי שכתוב בפרי עץ חיים, שער 28, סוף פרק 1.

9 ועמ"ש מזה בד"ה אתה הצבת כל גבולות ארץ. ושמים הם אש ומים היינו שנמשכו מבחי' מדות עליונות ועיינו במה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "אתה הצבת כל גבולות ארץ". השמים הם אש ומים, כלומר, הם נמשכו מבחינת המדות העליונות;

לכן הם כל אחד ת"ק שנה כפי המדות העצמיים שמהם חוצבו. אמנם עבודת המלאכים שהם בחי עומדים ממעל לו.

ולכן כל אחד מהם הוא מהלך של ת"ק שנה, בהתאם למדות העצמיות שמהן נחצב. אך עבודת המלאכים, שהם בבחינת "עומדים ממעל לו",

היינו להמשיך האור מיחוד או"א [אבא ואימא] שלמעלה מבחי המדות כי בחכמה מלובש אור א"ס שלמעלה מעלה מבחי מדות כו' וע"כ נאמר ורגליהם רגל ישרה אשר מנין ישרה הוא בחי י"ה יותר מבחי ת"ק

היא להמשיך את האור מיחוד אבא ואמא, שלמעלה מבחינת המדות, שהרי בחכמה מלובש אור אין סוף, שלמעלה הרבה מבחינת המדות וכו'. לכן נאמר: "ורגליהם רגל ישרה", שכן ערכה המספרי של "ישרה" הוא חמש מאות ועוד בחינת י"ה.

והיינו לפי שממשיכים מבחי י"ה בהמדות שהם בחי ת"ק שנה שלהיות מקור ההתחדשות מאין ליש הוא מבחי י"ה וכמ"ש כי ביה ה' צור עולמים כו'

כלומר, הם ממשיכים מבחינת י"ה אל המדות, שהן בחינת ת"ק שנה; שכן מקור ההתחדשות מאין ליש הוא מבחינת י"ה, ככתוב: "כי ביה ה' צור עולמים" וכו'.

ועד"ז יובן ענין ט"ו וזין שבאמת ויציב שהם נגד ט"ו שיר המעלות שהוא ג"כ להמשיך מבחי י"ה בבחי ו"ה (ועמ"ש בדי"ה ראה אנכי נותן בענין יהא שמיה רבא מברך כו'):

כך יובן גם ענינם של ט"ו וז"ל שב"אמת ויציב", המקבילים לט"ו שיר המעלות: גם הם נועדו להמשיך מבחינת י"ה לבחינת ו"ה. (ועיינו במה שנכתב במאמר הפותח במילים "ראה אנכי נותן", בענין "יהא שמיה רבא מברך" וכו').

10 ב וענין הקדוש הב' דפי' ברע"מ [ברע"א מהימנא] ולבתר נהיר ההוא נהירו עילאה על כורסא דאיהו שמים

2. וענין ה"קדוש" השני, כפי שמסביר הרע"א מהימנא: "ואחר כך מאיר אותו אור עליון על הכיסא, שהוא השמים",

ואינון שמים תייבין לדוכתייהו ומתיישבין ביה בההוא נהירו וכדין אקרי קדוש היינו מה שאח"כ נמשך מחו"ב [מחכמה ובינה] לז"א והוא ענין שתפארת דאימא נעשה כתר לז"א.

"ואותם שמים חוזרים למקומם ומתיישבים באותו אור, ואז הוא נקרא קדוש". הכוונה למה שנמשך לאחר מכן מחכמה ובינה לז"א; זהו ענין הפיכת תפארת של אימא לכתר לז"א.

פִּי שְׁעִי עֲלִיּוֹת הוּיִי דְקָדוֹשׁ בְּקָדֶשׁ שֶׁהוּא לְמִטָּה מִבְּחֵי הָעֲלֹאֹת מִיֵּן [מִיֵּן נֹקֵבִין] בְּמִסִּינַי [בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ] שְׁעִי נַעֲשֶׂה יַחֲדָא אוּיָא [אֲבָא וְאִמָּא] כְּנִיל וְאֵז נַעֲשֶׂה מִזֶּה אַחֲרָיִךְ לִהְיוֹת תִּיֵּת דְּאִמָּא כְּתָר לְזִיָּא וְזֶהוּ הַקָּדוֹשׁ הַבִּי וְהַמְשַׁכָּה זֶה הוּא עִי עֶסֶק הַתּוֹרָה.

כלומר, על ידי עליית הוויי של "קדוש" אל "קודש" — שהיא למטה מבחינת העלאת מיין נוקבין במסירות נפש, שעל ידה נעשה ייחוד אבא ואמא, כנזכר לעיל — נוצר לאחר מכן מכך שתפארת של אימא נעשית כתר לז"א. וזהו ה"קדוש" השני. והמשכה זו נעשית על ידי העיסוק בתורה.

11 וְעִיין בְּעִיָּה [בְּעֵץ חַיִּים] שְׁכִיב פִּיג [פֶּרֶק ג'] דְּנִשְׁמַת הַכְּתָר דְּזִיָּא הוּא מִתְּפָאֶרֶת דְּאֲבָא. וְזֶהוּ שְׁעִי יַחֲדָא אוּיָא [אֲבָא וְאִמָּא] דִּיִּקָּא נִמְשַׁךְ הַכְּתָר לְזִיָּא.

ועיין בעץ חיים, שער 22, פרק 3, שנשמט כתר של ז"א היא מתפארת דאבא. וזהו הטעם שדווקא על ידי ייחוד אבא ואמא נמשך הכתר לז"א.

וביאור הדבר הוא כי הנה א"ס ב"ה כשמו כן הוא אין לו תחלה ואין לו תכלה וכל העולמות נאצלו ונבראו במחשבה אי לבד

ביאור הדבר הוא כך: אין סוף, ברוך הוא, כשמו כן הוא — אין לו ראשית ואין לו תכלית, וכל העולמות נאצלו ונבראו במחשבה אחת בלבד.

וזהו ענין צופה ומביט עד סוף כל הדורות והיינו בסקירה אחת ולזאת צמצום עצום הוא להיות מצמצם א"ע [את עצמו] כביכול במחשבה האחת ובתחלת הבריאה היה זה מעצמו כי חפץ חסד הוא

וזהו ענין "צופה ומביט עד סוף כל הדורות", היינו בסקירה אחת. לכן צמצום עצום הוא עבורו לצמצם את עצמו, כביכול, במחשבה האחת. בתחילת הבריאה נעשה הדבר מעצמו, כי "חפץ חסד הוא";

אבל עתה צ"ל אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] להעלות מ"ן [מִיֵּן נֹקֵבִין] להמשיך לו יתברך רצון. שיהיה רוצה לצמצם א"ע [את עצמו] להחיות העולמות.

אבל כעת צריכה להיות אתערותא דלתתא, להעלות מ"ן, כדי להמשיך עבורו יתברך רצון: שיהיה רוצה לצמצם את עצמו כדי להחיות את העולמות.

12 וְזֶהוּ עִנִּין שְׁמִמְשִׁיכִים לִהְיוֹת הַכְּתָר לְזִיָּא שֶׁהַכְּתָר הִינּוּ רָצוֹן וְהוּא הַמְּשַׁכָּה הַרָצוֹן לִהְיוֹת בְּחֵי זִיָּא דְּאֲצִילוֹת.

וזהו ענין ההמשכה כדי שיהיה כתר לז"א: כתר הוא רצון, וההמשכה היא של הרצון שיהיה ז"א דאצילות.

כי באמת גם בחינת אצילות הוא בחי' צמצום אצלו ית' כי אצילות היינו מלשון ויאצל מן הרוח. שהוא בחי' הארה והתגלות ממנו ית'.

כי באמת גם בחינת אצילות היא צמצום ביחס אליו ית', שכן "אצילות" הוא מלשון "ויאצל מן הרוח", כלומר בחינה של הארה והתגלות ממנו ית'.

13 ואצל המקבלים נקרא בחינת אצילות גילוי מן העולם. שהוא יתברך אינו מושג והוא הנעלם טמירא דכל טמירין.

מנקודת מבטם של המקבלים, אצילות נקראת גילוי מתוך העולם, שכן ה' אינו מושג; הוא הנסתר, "הנסתר מכל נסתרים".

ואצילות הוא מה שנמשך בבחינת גילוי. אבל אצלו ית' הוא להיפך שקמיה יתברך אין נעלם.

אצילות היא מה שנמשך באופן גלוי. אבל ביחס אליו יתברך, ההפך הוא הנכון, שכן לפניו יתברך אין דבר נסתר.

14 ולהיות בחי' אצילות שהוא הגילוי לגבי המקבלים צ"ל ע"י צמצום עצום א"כ אצילות זה נקרא העולם אצלו יתברך

ומכיוון שכדי שאצילות, שהיא גילוי למקבלים, תופיע, נדרש צמצום עצום, הרי שאצילות זו נקראת העולם ביחס אליו יתברך:

דהיינו שעיקר האור הוא בבחינת העולם ולא נגלה כלל בהאצילות כו'. א"כ מה שאצלנו נקרא גילוי.

כלומר, עיקר האור נמצא בבחינת העולם ואינו מתגלה כלל באצילות וכו'. אם כן, מה שנקרא אצלנו גילוי

אצלו יתברך נקרא בחינת העולם וכמאמר הזהר דכתר עליון אע"ג [אף על גב] דאיהו אור צח אוכם הוא קדם עילת העילות דהיינו שהאור והגילוי דכתר נקרא חשך והעולם לגבי א"ס ב"ה.

נקרא העולם ביחס אליו יתברך, וכמאמר הזהר שכתר עליון, "אף שהוא אור צח, שחור הוא לפני עילת העילות"; כלומר, האור והגילוי של כתר נקראים חושך והעולם ביחס לאין סוף, ברוך הוא.

(ועמ"ש מזה ע"פ שחורה אני אש שחורה) ונודע דהכתר נקרא אצילות שבאצ"י והיינו שמה שאצל הע"ס [העשר ספירות] נק' אצילות וגילוי זהו באמת בחינת העלם אצלו ית' מטעם הנ"ל שלהיות גילוי זה הוא ע"י העלם עיקר האור כו'.

(ועיינו במה שנכתב על כך על הפסוק "שחורה אני", [בענין] "אש שחורה"). וידוע שכתר נקרא אצילות שבאצילות; כלומר, מה שנקרא ביחס לעשר הספירות אצילות וגילוי, הוא לאמיתו של דבר בחינת העלם ביחס אליו יתברך, מהטעם שהוזכר לעיל: גילוי זה מתאפשר באמצעות העלמת עיקר האור וכו'.

ועד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] צמצם שכינתו בין שני בדי הארון. דלכאורה אינו מובן מהו הפי צמצם שכינתו בין שני בדי הארון.

וכך גם אמרו חז"ל: "צמצם שכינתו בין שני בדי הארון". ולכאורה אין מובן מה פירוש "צמצם שכינתו בין שני בדי הארון":

הלא לית אתר פנוי מיני ומלא כל הארץ כבודו. את השמים ואת הארץ אני מלא.

הרי "לית אתר פנוי מינה", ו"מלא כל הארץ כבודו", ו"את השמים ואת הארץ אני מלא"?

15 ופי' המגיד נ"ע [נשמתי עדן] כי הנה בכל העולם עם היותו מלא כל הארץ הוא בבחי' העלם מהעולם שלכן נקרא סתימו דכל סתימין.

והמגיד, שנשמתי בגן עדן, הסביר: בכל העולם, אף שהוא ממלא את כל הארץ, הוא נסתר מן העולם, ולכן נקרא "הנסתר מכל הנסתרים".

רק בין בדי הארון היה אור ו יתברך מתגלה בבחינת גילוי. אך זה הגילוי גופא הוא בחינת צמצום אצלו יתברך. שהוא יתברך בעצמו הוא סתימו דכל סתימין.

רק בין מוטות הארון התגלה אורו של הקדוש ברוך הוא בגלוי. אבל גילוי זה עצמו הוא צמצום ביחס אליו יתברך, שכן הוא עצמו, יתברך, הוא "הנסתר מכל הנסתרים".

16 ואי אפשר להתגלות רק הארה בעלמא. לכך כל בחינת גילוי הוא בחינת צמצום אצלו יתברך.

אי אפשר שיתגלה אלא זיו קלוש בלבד; לכן כל גילוי הוא צמצום ביחס אליו יתברך.

וקצת משל ע"ז כמו עד"מ כשהרב מעמיק מאד באיזו שכל עמוק מאד וכל שכלו ומחשבתו בעמקות השכל ההוא.

משל לכך: כאשר רב מעמיק מאוד ברעיון עמוק במיוחד, וכל שכלו ומחשבתו נתונים בעומק הרעיון הזה,

17 ובעת טרדתו בעמקות מחשבתו מדבר אותו בדבור ג"כ הנה אצל הרב הארת השכל שיצא בדבור ממנו

הוא כלא חשיב לגבי עיקר עמקות השכל שבמחשבתו שלא נמשך ונתגלה כלל בדבור

ובעודו שקוע בעומק מחשבתו, הוא מדבר על כך גם בדיבור. מבחינת הרב, ההארה מן הרעיון שיצאה ממנו בדיבור נחשבת כאין וכאפס לעומת עצם עומק הרעיון שבמחשבתו, שלא נמשך ולא התגלה כלל בדיבור.

אבל לגבי התלמיד השומע אזי הדבור של הרב הוא אצלו הגלוי והמחשבה של הרב הוא ההעלם.

אבל מבחינת התלמיד המקשיב, דיבורו של הרב הוא הגלוי, ומחשבתו של הרב היא הנסתר.

18 ואצל הרב הוא להפך שזה הגלוי הוא העלם כו' ומכ"ז [ומכל זה] מובן מה שצריכים להמשיך מתפארת

דאימא להיות כתר לז"א.

ואצל הרב הדבר הפוך: הדיבור הגלוי הוא העלם וכו'. מכל זה מובן מדוע צריך להמשיך מתפארת של אמא, כדי שתהיה כתר לז"א.

כי הנה ז"א הוא המדות דאצילות כשמלובשים האורות בכלים ונק' חג"ת [חסד גבורה תפארת] שהם בחי' סדר הנהגת העולמות.

ז"א הוא המדות של אצילות כאשר האורות מלובשים בכלים. הן נקראות חסד, גבורה ותפארת, והן בחינת סדר הנהגת העולמות.

19 וזהו צמצום אצלו ית' דלאו מכל אליו מדות איהו כלל. ועל כן צריכים להמשיך לו רצון שירצה בזה

הצמצום שהוא הגילוי שבמדות דאצילות שבהם התנהגות העולמות.

וזהו צמצום ביחס אליו יתברך, שהרי "אינו כלל מכל המדות הללו". לכן צריך להמשיך עבורו רצון, שירצה בצמצום הזה, שהוא גילוי המדות דאצילות, שבאמצעותן מתנהלים העולמות.

וזהו ענין הכתר דז"א שהוא בחי' רצון שממשיכים מתפארת דאימא. כי אימא נק' א"ס בערך ז"א ע' [עיינ]

בע"ח [בעץ חיים] שכ"ה דרוש ה' וגם שהתגלות עתיק שהוא א"ס הוא בבינה.

וזהו עניינו של כתר דז"א: הוא בחינת רצון, הנמשך מתפארת דאימא. שהרי אימא נקראת "אין סוף" ביחס לז"א (ראו עץ חיים, שער כ"ה, דרוש ה'), וגם גילוי עתיק, שהוא אין סוף, הוא בבינה.

20 וזהו ענין הקדוש השני והוא נמשך ע"י עסק התורה דמחוי"ב [דמחכמה ובינה] נפקת. אך היינו אחר העלאת

מ"ן [מ"ן נוקבין] דקדוש הא' למס"ן [למסירות נפש] באחד שע"י ממשיכים יחוד דא"א [דאבא ואימא]

וזהו עניינו של הקדוש השני, והוא נמשך באמצעות העיסוק בתורה, ש"מחכמה ובינה יצאה". אלא שזהו לאחר העלאת מ"ן נוקבין של הקדוש הראשון — מסירות נפש ב"אחד", שבאמצעותה ממשיכים את הייחוד של אבא ואמא,

שהוא המשכת אור חדש מהמאציל העליון כו' ואזי אח"כ קדוש הב' הוא מה שנמשך מאו"א [מאבא ואימא] הכתר לז"א כנ"ל.

שהוא המשכת אור חדש מן המאציל העליון וכו'; ואחר כך בא הקדוש השני — מה שנמשך מאבא ואמא, הכתר לז"א, כנזכר לעיל.

(ופי' מ"ש ברע"מ [ברע"א מהימנא] נהיר ההוא נהירו עילאה על כורסיא דאיהו שמים יובן ממ"ש במ"א בד"ה השמים כסאי שהשמים היא התורה כמו שנתלבשה במדות חו"ג [חסד וגבורה] ולהיות התהוות התורה בבחי' שמים שהתורה קדמה אלפים שנה לעולם

(פירוש הדברים שנאמרו ברע"א מהימנא, "מאיר אותו אור עליון על הכיסא, שהוא השמים", יובן ממה שנכתב במקום אחר, במאמר המתחיל "השמים כסאי": השמים הם התורה כפי שהיא מתלבשת במדות חסד וגבורה. וכדי שהתורה תתהווה בבחינת שמים, הרי "התורה קדמה לעולם אלפיים שנה",

דהיינו בחי' אאלפך חכמה אאלפך בינה שלמעלה מבחי' עולם ומבחי' שמים הנה זהו נק' בחי' כסאי שהוא בחי' ישיבה והשפלה והיינו ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כו' ע"ש וז"ש [וזהו שכתוב] הרע"מ [הרע"א מהימנא] ולבתר נהיר ההוא נהירו עילאה על כורסיא דאיהו שמים.

כלומר, בחינת "אאלפך חכמה, אאלפך בינה", שלמעלה מבחינת עולם ולמעלה מבחינת שמים — היא הנקראת בחינת "כסאי", שהיא בחינת ישיבה והשפלה, והיינו באמצעות אתערותא דלתתא וכו'; עיין שם. וזהו שאומר הרע"א מהימנא: "ואחר כך מאיר אותו אור עליון על הכיסא, שהוא השמים".

כורסיא דייקא כמ"ש השמים כסאי כנ"ל והיינו מה שנמשך מאו"א [מאבא ואימא] הכתר לז"א הנק' שמים והיינו ע"י עסק התורה):

"כיסא" דווקא, כמו שנאמר "השמים כסאי", כנזכר לעיל; והיינו מה שנמשך מאבא ואמא — הכתר לז"א, הנקרא שמים, וזהו באמצעות העיסוק בתורה.)

21 ג והקדוש הג' הוא כשירורד ונמשך עוד למטה לדרגא דצדיק שהוא סופא דכל דרגין שהוא בחי' יסוד.

3. והקדוש השלישי הוא כאשר האור יורד ונמשך עוד למטה, אל מדרגת צדיק, שהיא "סוף כל הדרגות", בחינת יסוד.

וזה נעשה ע"י קיום המצות מעשיות. כי פ"י צדיק זהו ע"ד מ"ש באברהם ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה כו'

והדבר נעשה באמצעות קיום המצוות המעשיות. פירושו של צדיק קשור למה שנאמר על אברהם: "ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה" וגו';

שהצדקה היא להחיות רוח שפלים וגם כל המצות נק' צדקה וכמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמור כו' שכן הצדקה היא "להחיות רוח שפלים", וגם כל המצוות נקראות צדקה, כמו שנאמר: "והייתה לנו צדקה אם נשמור לעשות" וגו'.

וכך למעלה המשכת האור לדרגא דצדיק שממנו נמשך במל' מקור דבי"ע זהו ע"י המצות מעשיות. וכך גם למעלה: המשכת האור אל מדרגת צדיק, שממנה הוא נמשך למלכות, מקורם של בריאה, יצירה ועשיה, נעשית באמצעות המצוות המעשיות.

22 וביאור הדבר יובן בהקדים להבין ההפרש בין עסק התורה לקיום המצות. דהנה הגם שהתורה אינה רק

פירוש על המצות להורות איך תיעשה המצוה. א"כ העיקר הוא המעשה.

את ביאור העניין נבין לאחר שנקדים ונבין את ההבדל בין העיסוק בתורה לבין קיום המצוות. אמנם התורה אינה אלא פירוש למצוות, המלמד כיצד לקיים את המצווה, ואם כן העיקר הוא המעשה,

וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. וגם מה שנמנו וגמרו תלמוד גדול היינו משום שמביא לידי מעשה.

וכך אמרו רבותינו ז"ל: "לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה". וגם מה שהצביעו והכריעו "תלמוד גדול", היינו משום שהוא מביא לידי מעשה.

(ועמ"ש ע"פ ועתה יגדל נא בפי' שלח שלכך נקראת התורה לבושיה. שנק' לבוש לגבי המצוה ורצון העליון עצמו.

(ועיינו במה שנכתב על הפסוק "ועתה יגדל נא" בפרשת שלח, שלכן התורה נקראת לבושיה: היא נקראת לבוש ביחס למצווה ולרצון העליון עצמו,

וכמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' במדבר דק"ח ע"א דאבא הוא מלבוש הפנימי של אריך כו' ועמ"ש עוד בד"ה אני דפ' ציצית גבי שער בימין ושער בשמאל).

וכמו שכתב הרמ"ז בפרשת במדבר, דף ק"ח ע"א, שאבא הוא הלבוש הפנימי של אריך וכו'; ועיינו עוד במה שנכתב במאמר המתחיל "אני", בפרשת ציצית, בענין "שער בימין ושער בשמאל"),

אעפ"כ [אף על פי כן] התורה שהיא בחי' חכמה היא נעלה מהמצות שממשכת מבחי' הפנימית שהוא התגלות חכמה עילאה ממש.

אף על פי כן, התורה, שהיא בחינת חכמה, נעלית מן המצוות, מפני שהיא ממשיכה מן הפנימיות, שהיא גילוי החכמה העליונה עצמה,

ומעשה המצות ממשיכים רק מחיצוניות הכתר (ועמ"ש ע"פ וידבר דעשרת הדברות) ולכן ע"י עסק התורה ממשיכים הכתר לז"א.

ואילו מעשה המצוות ממשיך רק מחיצוניות הכתר (ועיינו במה שנכתב על "וידבר" שבעשרת הדיברות). לכן, על ידי העיסוק בתורה ממשיכים את הכתר לז"א,

דאורייתא מחכמה נפקת ועיקר לימוד התורה הוא להבינה על כוריה נמצא הוא המשכת החכמה בכינה ומתפארת דבינה נעשה כתר לז"א.

שהרי התורה מחכמה נפקת, ועיקר לימוד התורה הוא להבינה על כוריה; נמצא שזוהי המשכת החכמה בכינה, ומתפארת שבבינה נעשה כתר לז"א.

וע"י המצות מעשיות ממשיכים שיהיה כתר לנוק' [לנוקבא] שהוא לבחי' מלי' מקור דבי"ע וז"ש [וזהו שכתוב] ברע"מ [ברע"א מהימנא] שם לקדשא כולא לתתא.

ועל ידי המצוות המעשיות ממשיכים שיהיה כתר לנוקבא, כלומר לבחינת מלכות, שהיא מקורם של בי"ע. וזהו שנאמר ברע"א מהימנא שם: "לקדשא כולא לתתא".

נמצא שהמשכה שע"י התורה היא פנימית שהוא המשכת הכתר והרצון בבחי' אצילות וע"י המצות שנמשך הכתר לנוק' [לנוקבא] מקור דבי"ע זהו ההמשכה בחיצוניות.

נמצא שההמשכה באמצעות התורה היא פנימית: היא המשכת הכתר והרצון אל מדרגת אצילות; ואילו באמצעות המצוות, שבהן הכתר נמשך לנוקבא, מקורם של בריאה, יצירה ועשיה, ההמשכה היא בחיצוניות.

אך הנה מבואר במ"א שכל בחינה ומדרגה שהיא נשפלת למטה יותר שרשה גבוה ונעלה יותר.

אולם מבואר במקום אחר שכל בחינה ומדרגה שיורדת למטה יותר, שורשה גבוה ונעלה יותר.

(ועמ"ש ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות מענין דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] שהם עדי"ז) וגם שכל בחינה

ומדרגה הנעלה יותר יכולה לישפל ולירד למטה יותר. ע"ד ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו'.

(וראו מה שנתבאר על הפסוק "וידבר משה אל ראשי המטות" בעניין דומם, צומח, חי ומדבר, שהם על דרך זו). וכן, כל בחינה ומדרגה נעלית יותר יכולה לרדת ולהגיע למטה יותר, בדומה ל"ועברתי בארץ מצרים": אני ולא מלאך וכו'.

וכמ"כ [וכמו כן] כאן בענין המצות מעשיות כי הנה המצות הם הכל בדברים גשמיים ציצית מצמר גשמי וכן קלף התפילין והיינו לפי ששרשם גבוה מאד נעלה יותר מהחכמה

וכך גם כאן, בענין המצוות המעשיות: כולן נעשות באמצעות דברים גשמיים — ציצית מצמר גשמי, וכן קלף התפילין. הדבר הוא מפני ששורשן נעלה וגבוה מאד, למעלה מחכמה;

ולכן התורה דמחכמה נפקת לא נשפלה כ"כ [כל כך] למטה כמו המצות (ועי' באג"ה [באגרת הקודש] איזה וחיוהי שהוא כחותם המתהפך כו').

ולכן התורה, ש"מחכמה נפקת", לא ירדה למטה כל כך כמו המצוות. (וראו באגרת הקודש, [האיגרת הפותחת במילים] "איזה וחיוהי", שהדבר דומה לחותם המתהפך וכו').

והיינו כי מעשה המצות הם נשפלו בדברים שתחת ממשלת ק"נ [קליפת נוגה] שהוא משבירת הכלים שנפלו בק"נ [בקליפת נוגה].

כלומר, מעשה המצוות ירד אל דברים הנתונים תחת ממשלת קליפת נוגה, שמקורה בשבירת הכלים שנפלו לקליפת נוגה,

שהיו קודם השבירה במדרגה גבוה מאד נעלה. דהיינו מעולם התהו שהוא בחי' נקודים שלמעלה מהאצילות שהוא בחי' ברודים כו'.

אשר לפני השבירה עמדו במדרגה גבוהה ונעלה מאד. כלומר, מקורם בעולם התהו, שהוא בחינת נקודים, שלמעלה מאצילות, שהיא בחינת ברודים וכו'.

23 ולכן האדם מקבל חיות וניזון מצו מח וחי. ואין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן.

ולכן האדם מקבל חיות וניזון מן הצומח ומן החי; ו"אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן".

וכן אכילת מצה מיכלא דמהימנותא. ואף אותן שנשמותיהם הם מאצילות ממש ואפילו משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] היו צריכים ג"כ לאכול מצה.

וכך גם באכילת מצה, "מזון האמונה". גם מי שנשמותיהם מאצילות ממש, ואפילו משה רבנו עליו השלום, היו צריכים לאכול מצה.

24 והוא מפני שהאמונה הנמשכת מאכילת המצה שהיא מיכלא דמהימנותא היא מלמעלה מבחי' אצילות והיינו לפי ששרשה הוא מעולם התהו כו'

הדבר נובע מכך שהאמונה הנמשכת מאכילת מצה, שהיא "מזון האמונה", היא למעלה מבחינת אצילות; כלומר, משום ששורשה הוא מעולם התהו וכו'.

אך עתה לאחר השבירה הם רחוקים מאור א"ס ב"ה שנפלו בשבירה בק"נ [בקליפת נוגה] אבל כשהם מתבררים ע"י שם מ"ה [שם מ"ה] המבררן שהוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] כי בחכמה אתברירו.

אך עתה, לאחר השבירה, הם רחוקים מאור אין סוף ברוך הוא, שכן נפלו בשבירה לקליפת נוגה. אולם כאשר הם מתבררים באמצעות שם מ"ה, המברר אותם, שהוא בחינת חכמה עילאה, שהרי "בחכמה אתברירו",

25 והוא ע"י בחי' קדוש הא' שהוא בחי' עליית הוי' בקדש העליון לצורך יחוד או"א [אבא ואימא]. ועי"ז שמתבררים הם מתעלים למקורם ושרשם שם ס"ג [שם ס"ג] שלמעלה ממ"ה [משם מ"ה] ואז הם נעלים מאצילות שאז מתקרבים לאור א"ס ב"ה

וזה נעשה באמצעות מדרגת ה"קדוש" הראשונה, שהיא עליית הווי"ו אל הקודש העליון, לצורך הייחוד של אבא ואמא. וכאשר הם מתבררים, הם עולים אל מקורם ושרשם, שם ס"ג, שלמעלה ממ"ה; ואז הם נעלים מאצילות, שכן אז הם מתקרבים לאור אין סוף, ברוך הוא.

ולכן ע"י עליית מ"ן [מ"ן נוקבין] הנ"ל ממשיכים היחוד דאו"א [דאבא ואימא] שמקור ההמשכה מהמאציל העליון למעלה מעלה מהחכמה.

לכן, באמצעות העלאת מ"ן הנזכרת לעיל, ממשיכים את הייחוד של אבא ואמא, שמקור ההמשכה שלו הוא מהמאציל העליון, למעלה מעלה מחכמה.

26 ועמ"ש בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון בפ"י ממושבותיכם תביאו כו' שזהו ענין ק"ש [קריאת שמע] יחוד או"א [אבא ואימא] שנמשך דייקא ע"י ביטול היש בירור הרפ"ח ניצוצין כו'.

ועיינו במה שנכתב בביאור על הפסוק "ואהיה אצלו אמון", בפירוש "ממושבותיכם תביאו" וכו': שזהו עניינה של קריאת שמע — ייחוד אבא ואמא, שנמשך דווקא באמצעות ביטול היש ובירור רפ"ח הניצוצות וכו'.

וזהו מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שהמשכת הכתר לע"ס [לעשר ספירות] דתיקון הוא ג"כ מבירורים דעולם דתהו עתיק דתיקון לקח ה' ראשונות דכתר דב"ן [דשם ב"ן] כו'.

וזהו מה שנכתב בעץ חיים: שהמשכת הכתר לעשר הספירות דתיקון היא גם כן מבירורי עולם התהו; עתיק דתיקון לקח את חמש הראשונות של כתר דב"ן וכו'.

דהיינו שדוקא מהבירורים של הרפ"ח ניצוצים שבשכירה יכולים להמשיך הכתר ליי"ס [לי ספירות] דתיקון והיינו מטעם הנ"ל שלאחר שמתבררים אז הם מתקרבים לשרשם שמעולם התהו בחי נקודים כלומר, דווקא מבירור רפ"ח הניצוצות שבשכירה אפשר להמשיך את הכתר לעשר הספירות דתיקון. הטעם לכך הוא כפי שזכר לעיל: לאחר שהם מתבררים, הם מתקרבים לשרשם מעולם התהו, בחינת הנקודים, שהוא למעלה מבחי' התיקון שהוא בחי' ברודים. לכך בהם ועל ידם נמשך הכתר דתיקון. (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וידבר דראשי המטות):

שהוא למעלה מבחינת התיקון, שהיא בחינת הברודים. לכן הכתר דתיקון נמשך בהם ועל ידם. (ועיינו במה שנכתב על כך בביאור על "וידבר" של "ראשי המטות").

27 ד ונחזור לעניינינו בענין מעלת המצות מעשיות דהיינו שלפי שהם נעשים בדבר שנפל תחת ממשלת ק"נ [קליפת נוגה] שהם משבה"כ [משבירת הכלים]

ד. נחזור לענייננו, למעלת המצוות המעשיות: הן נעשות באמצעות דבר שנפל תחת שלטונה של קליפת נוגה, שמקורה בשבירת הכלים,

כמו קלף התפילין וצמר דציצית וכן כולם. והם הם בירור והעלאת מהות הדבר עצמו שנפל בשכירה. כגון קלף התפילין וצמר הציצית, וכן כל שאר הדברים. והם עצמם הבירור וההעלאה של מהותו של הדבר שנפל בשכירה,

לכך הם דוקא ממשיכים הכתר לנוק' [לנוקבא] שהיא מלי דאצילות מקור דבי"ע שזהו ענין המשכת הרצון להחיות רוח שפלים דהיינו להשפעת האור והחיות בבי"ע

ולכן דווקא הן ממשיכות את הכתר לנוקבא, שהיא מלכות דאצילות, המקור לבריאה, יצירה ועשיה. זהו ענין המשכת הרצון "להחיות רוח שפלים", כלומר, להשפיע אור וחיות בבריאה, יצירה ועשיה;

וזהו צמצום גדול יותר מהמשכת הכתר לז"א שאינו עדיין מקור דבי"ע ממש. ולכן צריכים להמשיך כתר ורצון זה ממקום גבוה ונעלה יותר.

וזהו צמצום גדול יותר מהמשכת הכתר לז"א, שעדיין אינו ממש מקורם של בריאה, יצירה ועשיה. לכן יש להמשיך כתר ורצון אלה ממקום גבוה ונעלה יותר,

וכמו שנזכר למעלה דדוקא כל דבר גבוה ונעלה יותר יכול לישפל ולירד למטה יותר (ועמ"ש בד"ה ועשית בגדי קדש ובביאור ע"פ יונת' בענין רעיתי יפתי)

וכפי שנזכר לעיל, דווקא דבר גבוה ונעלה יותר יכול לרדת ולהשתפל למטה יותר. (וראו מה שנכתב בדיבור המתחיל "ועשית בגדי קודש", ובביאור על הפסוק "יונת", בענין "רעיתי יפתי").

ולכן המשכת כתר לנוק' [לנוקבא] זהו דייקא ע"י המצות מעשיות שהם כירור מהות הדבר שנפל בשב"כ [בשבירת הכלים]

ולכן המשכת הכתר לנוקבא נעשית דווקא באמצעות המצוות המעשיות, שהן כירור מהותו של הדבר שנפל בשבירת הכלים,

ששרשן גבוה מאד מס"ג [משם ס"ג] שלמעלה מאצילות ע"כ ע"י כירור והעלאה זו מעוררים למעלה מעלה ומשם דייקא נמשך להיות הגלוי למטה במקור דבי"ע כו'

ששורשן גבוה מאד, משם ס"ג שלמעלה מאצילות; ולכן, באמצעות כירור והעלאה אלה, מעוררים למעלה מעלה, ודווקא משם נמשך הגלוי למטה, במקורם של בריאה, יצירה ועשיה, וכו'.

ועמ"ש מזה בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות שהיא כמשל האבוקה שמאירה למרחוק כו' ומאחר שמאיר למרחוק מוכרח שבמקומו הוא אור גדול מאד כו'

וראו מה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "יביאו לבוש מלכות": הדבר דומה לאבוקה המאירה למרחוק וכו'; ומאחר שהיא מאירה למרחוק, מוכרח שבמקומה שלה האור גדול מאד וכו'.

כך לפי ששרש המצות למעלה מעלה ע"כ נמשך על ידם האור למרחוק והוא להיות המשכת הכתר למלי שהיא מקור דב"ע.

לכן, מאחר ששורש המצוות גבוה כל כך, האור נמשך באמצעותן למרחק רב; כלומר, נמשכת בחינת כתר אל מלכות, שהיא המקור של בריאה, יצירה ועשיה.

28 וזהו ענין הקדוש השלישי. שמבואר ברע"מ [ברע"א מהימנא] שנתפשט ונמשך יותר למטה לדרגת צדיק לקדשא כולא לתתא שהוא להיות המשכת הכתר לנוק' [לנוקבא] שמתפארת דז"א נעשה כתר לנוק' [לנוקבא] ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ויקח קרח.

וזהו עניינו של הקדוש השלישי, שעל פי המבואר ברע"א מהימנא מתפשט ונמשך למטה יותר, לדרגת צדיק, כדי "לקדש את הכול למטה". כלומר, זו המשכת הכתר לנוקבא, שכן מתפארת של ז"א נעשה כתר לנוקבא. ראו מה שנכתב על כך בביאור על הפסוק "ויקח קרח".

29 וזהו ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו. פי' כבוד הוא בחי' כתר כמ"ש כבוד חכמים ינחלו שהחכמים הם ינחלו את הכבוד

וזהו פירוש הפסוק: "לכבודי בראתיו, יצרתיו, אף עשיתיו". כלומר, כבוד הוא בחינת כתר, כמו שכתוב: "חכמים ינחלו כבוד" — החכמים ינחלו את הכבוד,

שהוא למעלה מן החכמה שהוא בחי' כתר. וכמו שהפרש בין אנכי לאני שאני הוא בבחי' מלי'.

שהוא למעלה מחכמה, שהיא בחינת כתר. והדבר דומה להבדל בין "אנכי" ל"אני": "אני" הוא בבחינת מלכות,

30 ואנכי שהוא ג"כ כפי' אני אלא שהוא בבחי' כבוד והתנשאות. ולכן הוא בבחי' כתר. וע"ז מורה תוספת הכף שבאנכי שהיא ראש תיבת כתר ותיבת כבוד. ועמ"ש מזה סד"ה זאת חנוכת המזבח.

ואנכי, שגם פירושו "אני", אלא שהוא בבחינת כבוד והתנשאות, ולכן הוא בבחינת כתר. על כך מורה הכ"ף הנוספת שב"אנכי", שהיא האות הראשונה של המילים כתר וכבוד. וראו מה שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "זאת חנוכת המזבח".

אך פי' ולכבודי בראתיו כו' רומז על המשכת הכתר לנוק' [לנוקבא] שהיא מקור דבריאה יצירה עשייה ונמשך ע"י מצות מעשיות וזהו פזר נתן לאביונים כו' קרנו תרום בכבוד.

אך הפירוש של "ולכבודי בראתיו יצרתיו" כו' רומז להמשכת הכתר לנוקבא, שהיא מקורם של בריאה, יצירה ועשיה. המשכה זו נעשית באמצעות מצוות מעשיות. וזהו [הפירוש של] "פזר נתן לאביונים" וכו', "קרנו תרום בכבוד".

פ"י שהמלי' דאצילות נקראת קרן ע"ש [על שם] שהיא התחברות אצ"י עם הבריאה וזהו עד"מ כמו קרן זויות

כלומר, מלכות דאצילות נקראת "קרן" משום שהיא מחברת את אצילות עם בריאה. הדבר דומה, למשל, לקרן זויות, שהוא התחברות ב' הכתלים וכמ"ש במ"א ועיין מזה בזהר פ' במדבר דק"ך ע"א ופ"י קרנו תרום בכבוד היינו רוממות המלי' כמ"ש ארוממך אלקי המלך

שהיא חיבורם של שני קירות, כפי שנכתב במקום אחר. ראו על כך גם בזהר, פרשת במדבר, דף ק"כ ע"א. ופירוש "קרנו תרום בכבוד" הוא רוממות המלכות, כמו שנאמר: "ארוממך אלקי המלך",

והיינו בכבוד שהוא הכתר וזהו הנמשך ע"י פזר נתן לאביונים שהוא הצדקה שהיא כללות המצות כנודע ועיין בזהר פ' בהעלותך דף קנ"ד ריש ע"א מענין קרנו תרום כו'

והיינו "בכבוד", שהוא הכתר. וזה נמשך כאמצעות "פזר נתן לאביונים", שהיא הצדקה, שהיא כללות המצוות, כידוע. ראו גם בזהר, פרשת בהעלותך, דף קנ"ד ריש ע"א, בענין "קרנו תרום" וכו';

וברע "מ פ' פנחס דרנ"ה ע"ב כתר עליון כו' כבוד עילאה כו' ועמ"ש עוד בפ"י ולכבודי בראתיו כו' וברעא מהימנא, פרשת פינחס, דף רנ"ה ע"ב: "כתר עליון" וכו', "כבוד עילאה" וכו'. וראו עוד מה שנכתב על פירוש "ולכבודי בראתיו" וכו',

אף עשיתיו בביאור ע"פ מי מנה כו' ומספר כו'. אבל התורה שהיא החכמה המכרר את מעשה המצות. "אף עשיתיו", בביאור על הפסוק "מי מנה" וכו', "ומספר" וכו'. אבל התורה, שהיא החכמה, מבררת את קיום המצוות.

אבל אין בה מהות הרפ"ח הניצוצים עצמן המתבררים משבירת הכלים שזהו דייקא ע"י מצות מעשיות כנ"ל אלא דעקימת שפתיו מה שקורא ושונה נמי הוה מעשה.

אבל אין בה מהותם של רפ"ח הניצוצות עצמם, המתבררים משבירת הכלים — בירור שנעשה דווקא באמצעות המצוות המעשיות, כנ"ל. אלא ש"עקימת שפתיו", כלומר קריאתו ושינונו, נחשבת אף היא למעשה,

31 והוא ג"כ בירורי רפ"ח כו' אבל מ"מ עיקר מהות העלאת הרפ"ח ניצוצין הוא ע"י מעשה.

וגם זה הוא בירור של רפ"ח הניצוצות וכו'; אך מכל מקום, עיקר העלאת רפ"ח הניצוצות נעשית באמצעות מעשה.

לכך ע"י התורה הוא המשכת הכתר לז"א. וזהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת ואין אמת

לכן, באמצעות התורה נמשכת הכתר לז"א. וזהו [פירוש] "הוי קרוב לכל קוראיו, לכל אשר יקראוהו באמת", וכן "אין אמת"

אלא תורה שע"י עסק התורה קוראים וממשיכים את הכתר לז"א דאצילות. אבל כדי להיות נמשך הכתר למלי זהו דוקא ע"י המצות מעשיות מטעם הנ"ל.

אלא תורה: באמצעות העיסוק בתורה קוראים וממשיכים את הכתר לז"א דאצילות. אך כדי שהכתר יימשך למלכות, הדבר נעשה דווקא באמצעות המצוות המעשיות, מהטעם שהוזכר לעיל.

32 ועוד כי ז"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הן בחי' יצירה ועשייה שבאצילות והנה בי"ע הם מודומ"ע [מחשבה דבור

ומעשה] וע"כ ע"י עסק התורה שהיא בחי' דבור ממשיכים הכתר לז"א שהוא יצירה שבאצילות

יתר על כן, ז"א ונוקבא הם בחינת יצירה ועשייה שבאצילות; ובריא, יצירה ועשייה הן מחשבה, דיבור ומעשה. לכן, באמצעות העיסוק בתורה, שהיא בחינת דיבור ממש, ממשיכים את הכתר לז"א, שהוא בחינת יצירה שבאצילות;

אבל שיהיה המשכת הכתר בבחינת עשייה שבאצ"י שהיא המלי זהו דייקא ע"י המצות מעשיות. ועיין מ"ש בפי' שלח ע"פ טובה הארץ מאד מאד.

אבל המשכת הכתר לבחינת עשייה שבאצילות, שהיא מלכות, נעשית דווקא באמצעות המצוות המעשיות. ועיינו כמה שנכתב בפרשת שלח על הפסוק "טובה הארץ מאד מאד",

וע"פ ועתה יגדל נא שלכך ע"י התורה נמשך האור בגי' [בגן עדן] העליון וע"י המצות נמשך בגי' [בגן עדן] התחתון כו' ע"ש

ועל פי הפסוק "ועתה יגדל נא": משום כך, באמצעות התורה נמשך האור בגן עדן העליון, ובאמצעות המצוות הוא נמשך בגן עדן התחתון וכו'; עיינו שם.

אך מ"מ המשכה זו שע"י התורה היא בחי' פנימית ועל זה אמרו כל חפצים לא ישוו בה כו' וכמ"ש במ"א:

אך אף על פי כן, המשכה זו שבאמצעות התורה היא בחינת פנימיות, ועל כך אמרו: "כל חפצים לא ישוו בה" וכו', וכמו שנכתב במקום אחר.

33 ה ובה יובן מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כשם שא"א לעולם בלא רוחות כך א"א כו'. והיינו שצריך להיות המשכת הרצון בקיום והשתלשלות העולמות.

5. ובכך יובן מאמר חז"ל: "כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות, כך אי אפשר כו'". כלומר, יש להמשיך את הרצון אל קיום העולמות ואל השתלשלותם.

כי הרצון פשוט שעלה ברצונו לברוא את העולם. זה היה אותו הפעם בתורת נדבה בלתי העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין]. אבל אחר בריאת האדם צ"ל לעבדה ולשמרה להעלות מ"ן [מ"ן נוקבין] להמשיך הרצון.

כי הרצון הפשוט, שהתעורר בו רצון לברוא את העולם, היה אז בכחינת מתנת חנם, בלי העלאת מ"ן נוקבין; אבל לאחר בריאת האדם צריך להיות "לעבדה ולשמרה" — להעלות מ"ן נוקבין כדי להמשיך את הרצון.

34 והיינו ע"י התורה והמצוות שע"י ממשיכים ב' כתרים לז"א ולנוקבא שהוא בחי' הרצון להיות עולם האצילות ובי"ע כו'.

הדבר נעשה באמצעות התורה והמצוות, שבאמצעותן ממשיכים שני כתרים לז"א ולנוקבא. אלה מבטאים את הרצון שיהיו עולם האצילות ועולמות בריאה, יצירה ועשיה וכו'.

וזהו א"ת [אל תקרי] בניך אלא בוניך שעוסקים בבנינו של עולם. וזהו ג"כ ענין העסק בתורה שבכתב ושבע"פ [ושבעל פה] בליל שבועות שממשיכים הכתר לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים].

וזהו [הפירוש] "אל תקרא 'בניך' אלא 'בוניך'", מפני שהם עוסקים בבנינו של עולם. וזהו גם ענין העיסוק בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה בליל שבועות, שבאמצעותו ממשיכים את הכתר לז"א ולנוקבא, ככתוב בפרי עץ חיים.

35 והוא עד"מ העטרה והכתר שעושין למלך ב"ו [בשר ודם] מזהב ואבנים טובות שיש בה שני דברים הא' עצם וגוף הזהב ואבנים טובות. הב' מה שמתקנים אותם להיות נקבעים בציר והידור היותר נאות בהכתר והעטרה.

הדבר דומה, בדרך משל, לעטרה ולכתר שעושים למלך בשר ודם מזהב ומאבנים טובות. יש בהם שני דברים: האחד, עצם חומרם וגופם של הזהב והאבנים הטובות; והשני, עיצובם כך שישוּבצו בתבנית ובהדר המתאימים ביותר לכתר ולעטרה.

36 וכמו כן יובן על דרך משל זה למעלה אשר בהמשכת הכתר יש ג"כ ב' בחינות דהיינו תורה ומצוות.

כך אפשר להבין גם למעלה, על פי המשל הזה: בהמשכת הכתר יש גם שתי בחינות, והן תורה ומצוות.

כי ע"י המצות נעשה בירורי רפ"ח ניצוצים שנמשלו לעצם האבנים טובות שיקרותן הוא לפי שהוא דבר הפלא שהאבן שהוא דומם יהיה מאיר.

המצוות מביאות לבירורם של רפ"ח הניצוצות, שנמשלו לעצם אבני החן. ערכן של אבנים אלה נובע מכך שיש בהן דבר מופלא: אבן, שהיא דוממת, מאירה.

כך הוא ענין בירור הרפ"ח ניצוצים מק"נ [מקליפת נוגה] שנפלו מאד למטה וע"י הבירור מאירים מאד ע"י שרשן הנעלה

כך הוא גם ענין בירור רפ"ח הניצוצות מקליפת נוגה, שנפלו למקום נמוך מאוד; לאחר בירורם הם מאירים בעוצמה, מכוח שורשם הנעלה.

אך עכ"ז [עם כל זה] כדי שיעלו להיות בבחי' כתר זהו דייקא ע"י התורה שהיא בחי' חכמה איך ומה יהיה בירורם ועלייתם כי בחכמה אתברירו.

אף על פי כן, כדי שיעלו ויגיעו לבחינת כתר, הדבר נעשה דווקא באמצעות התורה, שהיא בחינת חכמה, הקובעת כיצד ובאיזה אופן יבוררו ויעלו; שהרי הבירור נעשה באמצעות חכמה.

37 וזהו שבכל ימי הספירה הוא בירור רפ"ח ניצוצים כנודע מענין עומר שעורים מאכל בהמה שם ב"ן [שם ב"ן] כו'

וזו הסיבה שבכל ימי ספירת העומר מתבררים רפ"ח הניצוצות, כידוע בענין העומר, שהוא שעורים — מאכל בהמה — ושם ב"ן וכו';

ואח"כ בליל שבועות עוסקים בתשב"כ [בתורה שבכתב] ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה] שבאמרו שכך כשר ואם לא כן פסול וכן בטהור וטמא אסור ומותר חייב וזכאי כו'

ואחר כך, בליל שבועות, עוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, שבהן נאמר שכך כשר ואם לא כן פסול, וכן טהור וטמא, אסור ומותר, חייב וזכאי וכו';

דהיינו שבאופן זה דייקא יעלו הניצוצים ולא באופן אחר זהו ענין ציור הכתר והעטרה עד"מ והיינו ע"י התורה כו'.

כלומר, דווקא באופן זה יעלו הניצוצות ולא באופן אחר. זהו ענין ציור הכתר והעטרה בדרך משל, והדבר נעשה באמצעות התורה וכו'.

אך היסוד והשרש לכ"ז [לכל זה] הוא הקדוש הא' שהוא בחי' השרפים שהוא בחינת העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] בק"ש [בקריאת שמע] שע"ז הוא עליית ה' דקדוש שהוא ז"א דאצילות בקדש שהוא ח"ע [חכמה עילאה] לייחד מוחין דא"א [דאבא ואימא].

אך היסוד והשורש לכל זה הוא ה"קדוש" הראשון, שהוא בחינת השרפים — העלאת מ"ן במסירות נפש בקריאת שמע. על ידי כך עולה ה' של "קדוש", שהיא ז"א דאצילות, אל "קדש", שהיא חכמה עילאה, כדי לייחד את המוחין של אבא ואמא.

38 ובחכמה דייקא אתברירו נמצא ע"ז דייקא עיקר שלימות בירור הרפ"ח ניצוצים ואז יכולים להמשיך מהם ועל ידם הכתר לע"ס [לעשר ספירות] דתיקון.

ודווקא באמצעות חכמה הם מתבררים; לכן דווקא כך מושלמת עיקר עבודת בירורם של רפ"ח הניצוצות, ואז אפשר להמשיך מהם ובאמצעותם את כתר לעשר ספירות דתיקון.

וכאשר למטה מעלים מ"ן [מ"ן נוקבין] במס"נ [במסירות נפש] כמ"כ [כמו כן] נעשה למעלה שמתעלה הוא"ו דקדוש בקדש להמשיך יחוד העליון דא"א [דאבא ואימא].

וכאשר למטה מעלים מ"ן באמצעות מסירות נפש, כך מתרחש גם למעלה: ה' של "קדוש" עולה אל "קדש", כדי להמשיך את היחוד העליון של אבא ואמא.

וכן להפך מלמעלה למטה שכשמתעלה למעלה ה' בקדש כו' כמ"כ [כמו כן] נעשה למטה כו'. וכמ"ש בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון בענין יעקב חבל נחלתו כו'. (ועמ"ש סד"ה שה"ש [שיר השירים]):

וכך גם בכיוון ההפוך, מלמעלה למטה: כאשר ה' עולה למעלה אל "קדש" וכו', כך מתרחש גם למטה וכו'. וכפי שנכתב בביאור על הפסוק "והייתי לצדו כתינוק יונק", בענין "יעקב הוא חבל נחלתו" וכו'. (וראו מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שיר השירים").

39 ו והנה עפ"ז [על פי זה] י"ל [יש לומר] פ"י הפסוק צאינה וראינה כו' בעטרה שעטרה לו אמו והוא ע"ד מ"ש במדרש פ' קדושים ס"פ כ"ד בענין ג"פ [ג' פעמים] קדוש.

ו. כעת, על פי האמור, אפשר לבאר את הפסוק "צאינה וראינה" וכו', "בעטרה שעטרה לו אמו". הדבר עולה בקנה אחד עם דברי המדרש בפרשת קדושים, בסוף פרק כ"ד, בענין שלוש פעמים "קדוש":

משל לבני מדינה שעשו שלש עטרות למלך. מה עשה המלך הניח בראשו אחת ושתיים בראש בניו כך בכל יום העליונים מכתירים לפני הקב"ה שלש קדושות ואומרים קדוש קדוש קדוש.

"משל לאנשי מדינה שעשו שלושה כתרים למלך. מה עשה המלך? הניח כתר אחד על ראשו ושניים על ראשי בניו. כך בכל יום העליונים מכתירים לפני הקב"ה בשלוש קדושות ואומרים: 'קדוש, קדוש, קדוש'."

מה הקב"ה עושה. נותן בראשו אחת ושתיים בראשן של ישראל הה"ד [הדא הוא דכתיב] כי קדוש אני והתקדשתם והייתם קדושים עכ"ל [עד כאן לשונו].

"מה עושה הקב"ה? נותן אחד על ראשו ושניים על ראשם של ישראל, כמו שנאמר: 'כי קדוש אני', 'והתקדשתם והייתם קדושים'". עד כאן לשונו.

פ"י העטרה הא' שהקב"ה נותן בראשו הוא בחי' המשכת הכתר עליון דאצילות שלמעלה גם מהחכמה עילאה הנקרא ראשו עד"מ ונק' כתר זה רעוא דכל רעוין

פירוש הדבר: הכתר הראשון שהקב"ה מניח על ראשו הוא בחינת המשכת כתר עליון דאצילות, הנעלה אפילו מחכמה עילאה, המכונה בדרך משל "ראשו". כתר זה נקרא "רעוא דכל רעוין", רצון כל הרצונות,

והוא נמשך ע"י קדוש א' דהשרפים שהוא בחי' למס"נ [למסירות נפש] באחד שעייז ממשיכים יחוד או"א [אבא ואימא] אשר המשכה זו הוא ממקורא דכולא ממש ומשם נמשך במוחין דאו"א [דאבא ואימא] וזהו ענין נותן בראשו אחת.

והוא נמשך באמצעות ה"קדוש" הראשון של השרפים, שהוא בחינת מסירות נפש באחד; באמצעותה ממשיכים את יחוד אבא ואמא, שהמשכה זו היא ממקורא דכולא ממש, ומשם היא נמשכת למוחין דאבא ואמא. וזהו ענין "נותן בראשו אחת".

40 והשתים שנותן בראשן של ישראל היינו המשכת הב' כתרים לזו"נ [לזעיר אנפין ונוקבא] שנמשכים ע"י התורה והמצות כנ"ל.

ושני הכתרים שהוא נותן על ראשיהם של ישראל הם המשכת שני הכתרים לז"א ולנוקבא, הנמשכים באמצעות התורה והמצוות, כפי שהוזכר לעיל.

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר ר"פ שלח דקני"ט ע"א גבי תלת עלמין אית ליה לקב"ה [לקודשא בריך הוא] מה שפ"י שם בענין ג' פעמים קדוש. והוא קרוב למשנ"ת [למה שנתבאר] כאן.

ועיינו בפירוש הרמ"ז לזוהר, בתחילת פרשת שלח, דף קנ"ט ע"א, על "שלושה עולמות יש לו לקב"ה", ובמה שהוא מפרש שם בענין שלוש פעמים "קדוש"; הדברים קרובים למה שהתבאר כאן.

41 והנה מבואר במ"א דמה שכנס"י [שכנסת ישראל] נק' אמי זהו ע"י מס"נ [מסירות נפש] באחד שמשם מקור התורה וע"יז הוא ממשיך גילוי התורה.

והנה, מבואר במקום אחר שכנסת ישראל נקראת "אמי" בזכות מסירות נפש ב"אחד", ששם מקור התורה; ובכך היא ממשיכה את גילוי התורה.

ולכן נק' אמי אם הבנים שהיא היא המוליד הגילוי כו'. ולכן נאמר בעטרה שעטרה לו אמו פי' שעטרה לו

לכן היא נקראת "אמי", אם הבנים, שכן היא המולידה את הגילוי וכו'. לכן נאמר "בעטרה שעטרה לו אמו"; כלומר, "שעטרה לו"

היינו העטרה האחת שנותן בראשו וע"ז אמר הפייט יוקדש באחת משלש קדושות היא האחת המיוחדת שנמשך מבחי' כשנק' כנס"י [כנסת ישראל] אמי כנ"ל.

היינו, העטרה האחת שהוא מניח על ראשו. ועל כך אמר הפייטן: "יוקדש באחת משלש קדושות" — זו האחת המיוחדת, הנמשכת מהבחינה שבה כנסת ישראל נקראת "אמי", כנזכר לעיל.

42 וע"ש [ועל שם] הב' עטרות שנותן בראשו של ישראל דהיינו ע"י המצות והתורה נק' בתי ואחותי. וכמ"ש במ"א ע"פ רני ושמחי בת כו'.

ובזכות שתי העטרות שהוא נותן על ראשו של ישראל — כלומר, באמצעות המצוות והתורה — היא נקראת "בתי" ו"אחותי", כפי שנכתב במקום אחר על הפסוק "רני ושמחי בת" וכו'.

ולכן נאמר על עטרה זו שנותן בראשו צאינה וראינה. פי' צאינה מהכלי והגבול בבחינת ככל מאדך בלי גבול וע"ד מה שנת' [שנתבאר] במ"א בביאור ענין שם מ"ב שבפ' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שע"יז ממשיכים עטרה זו כו'

לכן נאמר על עטרה זו שהוא נותן על ראשו שלו: "צאינה וראינה". פירוש "צאינה" הוא לצאת מן הכלי והגבול, בבחינת "בכל מאדך", ללא גבול; ועל דרך המבואר במקום אחר בביאור ענינו של שם מ"ב שבפרשה הראשונה של קריאת שמע, שעל ידו ממשיכים עטרה זו וכו',

כנ"ל וגם כמ"ש במ"א דפי' צאינה היינו מן הלבושים שהנשמה מלובשת בגי'ע [בגן עדן] כי היא למעלה מכח החכמה וההשגה כו' ע"ש:

כנזכר לעיל. וכן נכתב במקום אחר, שפירוש "צאינה" הוא לצאת מן הלבושים שהנשמה מלובשת בהם בגן עדן, שכן היא למעלה מכוח החכמה וההשגה וכו'; ראו שם.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/emor/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק